

[Bomholt.]

foretage Statsindgreb for Statsindgrebets egen Skyld, og de Forslag, vi stiller, er ikke Dogmer. Vi er ikke Statssocialister og ønsker ikke at være det. Det er kun begrænsede Omraader, hvor Staten som Enefaktor kan være den ledende og administrerende. Vi er tværtimod Tilhængere af en Samfundssocialisme, et økonomisk Demokrati, der sikrer Befolkningens Indflydelse paa det økonomiske Liv. Og hvorfor skulde Samarbejdet mellem offentlige og private Faktorer ikke kunne gennemføres i god Forstaaelse.

Der er forskellige Veje at gaa. Der er Industrimonopoler, som kan omdannes til Aktieselskaber med Repræsentation bl. a. for Forbrugerne. Inden for Byggematerialeindustrien er Cementfabrikker, Kalkværker og Teglværker egnede til at indgaa under en offentlig Centralledelse, hvori bl. a. de almennyttige Boligselskaber er repræsenteret. En forbedret Organisation af Boligbyggeriet er af den største Betydning. Der maa her oprettes et Bygge- og Boligraad, hvor saavel Rigsdag og Kommunalbestyrelser som Lejere og almennyttige Boligselskaber er repræsenteret. Den hidtidige Byplanlægning har betydet for lidt. Der maa mere Orden i det bymæssige Byggeri til Gavn for Byens Borgere i Almindelighed, og Byggeriet maa fremmes. Der er Trang til flere Boliger, til bedre Boliger og til billigere Boliger. Der er i øvrigt ogsaa Brug for flere Landarbejderboliger. Mange Steder ligger endnu Landarbejderhusene fra 80'erne, saadan som Henrik Pontoppidan skildrer dem i sin Bog „Fra Hytterne“. Der trænges til Fornyelse.

Da Danmarks Økonomi er afhængig af Udenrigshandelen, maa vi regulere denne Udenrigshandel gennem Aftaler med Udlandet. Vi maa sikre os, at Valutaen anvendes paa rette Maade, det vil sige i hele Befolkningens Interesse. Valutacentralen havde den Fejl, at den ikke gav Ungdommen eller Kooperationen den Placering i Importen, disse Grupper havde Krav paa. Socialdemokratiet mener derfor, at denne Kontrol maa indrettes paa en anden Maade, saaledes at man paa den ene Side giver den frie Konkurrence større Mulighed og paa den anden Side indfører visse Varer i Fællesindkøb eller Statsindkøb. Det sidste vil

saaledes være rimeligt for Kul, Koks, Benzin og Olie.

Som andre Eksempler paa Samfundsindflydelse paa Økonomien fremhæver Socialdemokratiet, at der maa skabes en saadan Forbindelse mellem Regeringen og Nationalbanken, at der i enhver Situation er Sikkerhed for, at der fra begge Sider føres samme økonomiske Politik. Staten bør udnytte sin Aktiemajoritet i Landmandsbanken, saaledes at denne Bank fører en Kreditpolitik i snæver Tilnytning til Nationalbanken. Vi mener ikke, at en Socialisering af de øvrige Banker er nødvendig, men der maa igennem en Skærpelse af Banktilsynet føres større Kontrol med deres Virksomhed.

Naar denne Tale om Planøkonomi føres frem, gaar der Panik i de gamle Droskeheste. Der er ingen der bestrider, at vore Forslag er reelle og gennemførlige, men det hævdes fra borgerlig Side, at Planøkonomien fører til aandelig Tvang og til Ufrihed, ja, at den undergraver selve den grundlovshjemlede Tale- og Ytringsfrihed. Det er en skrap Snaps, maa jeg sige, at skænke for en ædru Mand. Nu har man gaaet i den stille Tro, at Socialistforskrækkelsen forlængst er begravet i Rigsdagens Arkiv, hos Hr. Elberling, og saa viser det sig, at den kan bruges igen. Desværre maa det siges, at den hele demagogiske Argumentation lidt rigeligt minder om det Intelligensniveau, som de Herrer Høyer og Krenchel bevægede sig i, da Radioen endnu var under tysk Kontrol. (*Kristen Amby*: Det var dog en usmagelig Sammenligning!). Mon ikke Husmændene i Danmark ved, at økonomisk Sammenslutning betyder større Frihed? Mon ikke Arbejderne ved — og det ærede Medlem Hr. Kristen Amby med —, at de netop ved økonomisk Samvirke fik den Menneskeret respekteret, der før var overset? Jo, det ved de. Jo bedre vi er i Stand til at forme det økonomiske Arbejde, saa at Strid og Kiv erstattes med Plan, des flere Kræfter frigøres til aandeligt Arbejde. Hele Arbejderbevægelsens Historie er en Historie om samfundsmæssig Organisation, der har Menneskets Frihed til Maal. Giv Mennesket Ret til at leve som Menneske, og det ønsker at være helt ud Menneske. I hele sin lange Historie har den socialdemokratiske Arbejderbevægelse været